

23. Stashenko, N. (1999), Son of the Podillya and Volyn, “*Rode nash krasnyi...*”: *Volyn u doliakh kraian i liudskykh dokumentakh* [“Rode our Red ...”: Volyn in the fate countryman and human documents], Vol. 3, Lutsk, RVV “Vezha” Volyn Lesya Ukrainka State University, pp. 8–16. (in Ukrainian).
24. Tokaruk, L. (1998), *Ukrainska himnaziia v Lutsku, 1918–1939 : spohady* [Ukrainian gymnasium in Lutsk, 1918–1939: Memoirs], Lutsk. (in Ukrainian).
25. Chernetska, N. H. (2012), “Bandura art in the context of the musical culture of Volyn XX – the beginning of the XXI century”, The dissertation of the candidate of Art Studies, specials 26.00.01. “Theory and history of culture (Art Studies)”, Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv, 290 p. (in Ukrainian).
26. Shevchenko Academy in Zdolbuniv (1939), *Volynske slovo* [Volyn word], no. 17 (88), p. 4. (in Ukrainian).
27. Shevchenko celebration in Kremenets (1937), *Volynske slovo* [Volyn word], no. 11, p. 6. (in Ukrainian).
28. Shymanskyi, P. (2005), *Muzychna kultura Volyni pershoi polovyny XX st.: monohrafiia* [Musical Culture Volyn of first half of the twentieth century: monograph], Lutsk, RVV “Vezha” Volyn Lesya Ukrainka State University. (in Ukrainian).
29. Shymanskyi, P. (1999), “Musical Life of Volyn in 20–30 years of the twentieth century”, The dissertation of the candidate of Art Studies, specials 17.00.03. “Musical art”, National P. Tchaikovsky Music Academy, Kyiv, 166 p. (in Ukrainian).
30. Shymanskyi, P. (1997), Musical art of Volyn in 20–30 years of the XX century, *Naukovyi visnyk VDU im. Lesi Ukrainky* [Scientific Journal of Volyn Lesya Ukrainka State University], no. 11, pp. 80–84. (in Ukrainian).

УДК 78.071.2 (477.84)

Олег Смоляк

**ІГОР ЛЕВЕНЕЦЬ – КЕРІВНИК САМОДІЯЛЬНОЇ НАРОДНОЇ
ХОРОВОЇ КАПЕЛИ “ГАЛИЧИНА” ОБЛАСНОГО МЕТОДИЧНОГО ЦЕНТРУ
НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ ТЕРНОПІЛЬЩИНИ**

У статті висвітлено становлення та діяльність самодіяльної народної хорової капели “Галичина” Науково-методичного центру народної творчості Тернопільщини під керівництвом заслуженого діяча мистецтв України Ігоря Левенця. Проаналізовано концертну діяльність і репертуар колективу та основні методи роботи з ним. Закцентовано увагу на участі хорової капели “Галичина” в міжнародних та всеукраїнських конкурсах і фестивалях та відзначенні її високими нагородами впродовж 1991–1996 років.

Ключові слова: хорова капела “Галичина”, Ігор Левенець, керування хором, концертна програма, репертуар.

Олег Смоляк

**ИГОРЬ ЛЕВЕНЕЦ – РУКОВОДИТЕЛЬ САМОДЕЯТЕЛЬНОЙ НАРОДНОЙ
ХОРОВОЙ КАПЕЛЛЫ “ГАЛИЧИНА” ОБЛАСТНОГО МЕТОДИЧЕСКОГО ЦЕНТРА
НАРОДНОГО ТВОРЧЕСТВА ТЕРНОПОЛЬЩИНЫ**

В статье освещены становление и деятельность самодеятельной народной хоровой капеллы “Галичина” Научно-методического центра народного творчества Тернопольщины под руководством заслуженного деятеля искусств Украины Игоря Левенца. Проанализированы концертная деятельность, репертуар коллектива и основные методы работы с ним. Акцентировано внимание на участии хоровой капеллы “Галичина” в

международных и всеукраинских конкурсах и фестивалях и отмечании ее высокими наградами на протяжении 1991–1996 годов.

Ключевые слова: хоровая капелла “Галичина”, Игорь Левенец, управление хором, концертная программа, репертуар.

Oleg Smoliak

**IGOR LEVENETS – A HEAD OF AMATEUR FOLK
CHOIR “GALYCHYNA” THE REGIONAL METHODOLOGICAL CENTER
OF FOLK ART OF TERNOPIL REGION**

In the article is drawn to attention to the fact, that the choir “Galychyna” started its activities at that time, when the Soviet communist system began to decline. Therefore Igor Levenets as a national conscious and public-spirited citizen decided to create a collective, which would be able to promote genuine Ukrainian national choral music and works by foreign composers-classics. In 1990 in the city of Ternopil began to operate a collective of the new direction, with new conceptual approaches to promote choral singing. This collective has set a goal – to promote Ukrainian national choral music, recover of the choral traditions that were prevalent in Galychyna before the arrival of Soviet power.

Been shown that Choir “Galychyna” was born in times of political events that preceded the birth of independence of Ukraine. This period was the basis for policy rethinking repertoire and new approaches to the celebration of national holidays. Echo of celebration of the 1000-th anniversary of the Baptism of Ukraine-Rus, inspired which were all creative collectives of Ternopil, became the basis for the preparation Igor Levenets with the Choir “Galychyna” Divine Liturgy and presenting it to the public audience not only in religious premises, but also in concert halls. Wide Audience of Ternopil region first had the opportunity to listen to spiritual songs of Ukrainian composers (M. Verbitskyi, D. Sichinskyi, O. Koshits, M. Lysenko, A. Hnatyshyn, etc.). In live performance after the long Soviet atheistic desolation assess not only the greatness of the Church music as such, but also its deep interpretation under able leadership of Master of choral singing – Igor Levenets. Noted that none artistic evening devoted to anniversary of the Great Kobzar not do without the participation of the choir “Galychyna”. In its repertoire included works by Ukrainian composers to Shevchenko words “Testament” of D. Gladkyi arranged for choir L. Revutskyi), “Cherry Orchard Circle house” of B. Vakhnyanyn, “Do we still get together again” of S. Lyudkevych “Count in captivity” of D. Sichinskyi et al.

It is noted that Choir “Galychyna” is the winner of international and Ukrainian competitions and festivals which took place in Kyiv, Odesa, Ternopil, Lutsk, Poltava, Kaniv.

Concertmaster of choir “Galychyna” was a talented pianist, teacher of Ternopil S. Krushelnytska music school Nadiya Frayt.

In 1996, after a serious illness Igor Levenets stopped manage of Choir “Galychyna” and focused on working with the choir of Ternopil S. Krushelnytska music school and educational activities.

So amateur folk choir “Galychyna” directed by Igor Levenets as a creative collective made a significant contribution to the revival and creation of Ukrainian national choral traditions. Its active participation in the concert life of the city of Ternopil, Ternopil region and republican art events is invaluable and example for future generations. Indicative in its activity is to promote the national church music and musical works to Shevchenko words. All this gives grounds to put Choir “Galychyna” in a number of leading highly collectives of Ukraine.

Key words: Choir “Galychyna”, Igor Levenets, management of choir, concert program repertoire.

Українські музикознавці дедалі частіше зацікавлюються питаннями, пов'язаними з дослідженням творчості керівників відомих хорових колективів. Такого роду дослідження мають на меті виявити специфіку диригентсько-хорової роботи того чи іншого митця й

узагальнити її на музикознавчому та соціокультурному рівнях. До таких імен, зокрема, належить і відомий на Тернопільщині й далеко поза її межами хоровий диригент, багатолітній художній керівник хорових колективів, викладач Тернопільського обласного державного музичного училища ім. Соломії Крушельницької, заслужений працівник культури УРСР (1988), заслужений діяч мистецтв України (1999) Ігор Прокопович Левенець.

Ім'я Ігоря Левенця як хорового й симфонічного диригента вже із самого початку його творчої діяльності привертало увагу музикантів і шанувальників хорового мистецтва професійним ставленням до роботи з хором чи симфонічним оркестром, працьовитістю, невтомною мистецткою та педагогічною діяльністю. Однак у музикознавстві й музичній педагогіці його творчість належним чином не досліджена, а висвітлена лише в принагідних загальних публікаціях у місцевій періодиці [9; 12; 13] та коротких творчих біографічних довідках у місцевих [2; 8; 10] та республіканських [11] енциклопедичних словниках. Тому, на жаль, цільного матеріалу про диригентсько-хорову діяльність Ігоря Левенця, а особливо про методику його роботи з хоровими колективами допоки що нема.

Мета статті – висвітлити та проаналізувати основні етапи диригентсько-хорової роботи Ігоря Левенця із самодіяльною народною хоровою капелою “Галичина” Науково-методичного центру народної творчості Тернопільщини від 1990 до 1996 року.

Після повернення Ігоря Левенця зі США (там перебував у 1988–1989 рр.) самодіяльна народна хорова капела “Будівельник” тресту “Тернопільпромбуд”, якою він керував до цього часу, втратила своє місце базування через реформування цієї організації. Тому Ігор Левенець як художній керівник змушений був шукати інше місце праці. Вибір упав на Науково-методичний центр народної творчості Тернопільщини (заняття капели відбувались у міському палаці культури “Березіль” ім. Леся Курбаса). Адже тут у той час не було аналогічного колективу, який би міг проводити активну концертну діяльність. Отож місцем народження хорової капели “Галичина” став Науково-методичний центр народної творчості Тернопільщини.

Хорова капела “Галичина” розпочала діяти саме в той час, коли радянська комуністична система разом з її реаніматорами почала канути в лету й Ігор Левенець як національно свідомий і патріотично налаштований громадянин заповзівся створити такий колектив, який би зміг пропагувати найкращу українську національну хорову музику й твори зарубіжних композиторів-класиків. Таким чином у 1990 р. в м. Тернополі почав діяти колектив нового спрямування, з новими концептуальними підходами до пропаганди хорового мистецтва. Ігор Левенець як художній керівник підсилив жіночу групу співаками молодшого покоління, які тоді працювали у міських культурно-мистецьких закладах. Адже в попередньому особовому складі капели було чимало співаків старшого покоління, й тому він не вписувався в антураж художньо-виконавських вимог. Таким чином, сформувався колектив, який намітив собі за мету – пропагувати українську національну хорову музику, відновлювати хорові традиції, які культивували в Галичині до приходу радянських “визволителів”.

Народження хорової капели “Галичина” датоване березнем 1990 р. – коли вона розпочала повноцінні репетиції. Через кілька місяців наполегливої праці хорова капела “Галичина” підготувала першу концертну програму, присвячену 129-й річниці від дня перепоховання Т. Шевченка в м. Канів на Черкащині й представила її на суд глядачів 22 травня 1990 р. в міському палаці культури “Березіль” ім. Леся Курбаса [6, с. 2–3; 10, с. 527]. До речі, концертна програма складалася з прологу та двох частин. У пролозі звучали уривки з поетичних творів Кобзаря – “Гайдамаки”, “Чигрине”, “Оссії. Глава XIV”, “Кавказ”, “І мертвим, і живим...” у виконанні актора Тернопільського обласного музично-драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка, заслуженого артиста УРСР В'ячеслава Хім'яка. У першій частині були виконані наступні хорові твори на слова поета: “Заповіт” (обробка Л. Ревуцького), “Думи мої” (обробка Є. Козака), “Чи ми ще зійдемося знову?” (музика С. Людкевича), “Садок вишневий коло хати” (музика Б. Вахнянина), “Лічу в неволі” (музика Д. Січинського), “Ой Морозе, Морозенку” (обробка С. Людкевича). Друга частина концертної програми була репрезентована творами української духовної музики: “Слава Єдинородний” П. Григорієва, “Достойно є” та “Ми херувимів” Д. Бортнянського, “Нехай сповняться” А. Веделя. Концерт завершився виконанням духовного гімну “Боже великий єдиний” М. Лисенка [6, с. 2–3]. Треба зауважити,

що концерт залишив у слухачів незабутнє враження новизною прочитання творів Кобзаря і трактуванням творів на його слова.

У травні 1991 р. хорова капела “Галичина” брала участь у концертних виступах у м. Каневі, присвячених 130-й річниці перепоховання Великого Сина України Тараса Шевченка. Це був той час, коли учасники капели, прорвавши кільце комуністичних охоронців-міліціонерів, вийшли на могилу Кобзаря й разом із мішаним хором Канева почали виконувати твори на слова Т. Шевченка. Спочатку “Заповіт”, а опісля “Думи мої”, “Ми херувимів” Д. Бортнянського та “Боже великий єдиний” М. Лисенка. А в кінці їхнього виступу вперше на Тарасовій могилі “злетів у небо могутній спів – “Ще не вмерла Україна” [14, с. 83–84]. Крім виступу на могилі Кобзаря, хорова капела “Галичина” під керуванням Ігоря Левенця дала три концерти на канівських підприємствах. Завершення кожного концертного номера супроводжувалося тривалими оплесками.

У червні цього ж року колектив хорової капели “Галичина” брав участь у концерті, присвяченому 340-й річниці козацької битви під Берестечком, що відбувся біля відновленого меморіалу “Козацькі могили” поблизу с. Пляшева на Рівненщині. Виступ колективу був також успішним.

23 червня 1991 р. відбувся творчий звіт хорової капели “Галичина” у міському палаці культури “Березіль” ім. Леся Курбаса. На суд слухачів було представлено концертну програму у двох відділеннях. У першому відділенні прозвучали твори духовної музики та хорова Шевченкіана: “Слава Єдинородний” П. Григорієва, “Ми херувимів” і “Достойно є” Д. Бортнянського, “Нехай сповняться уста наші” А. Веделя, “Думи мої” в обробці Є. Козака, “Чи ми ще зійдемося знову” С. Людкевича, “Лічу в неволі” Д. Січинського, “Садок вишневий коло хати” Б. Вахнянина, а також “Моя Україно прекрасна” Я. Степового на вірші О. Олеся, українська народна пісня в обробці С. Людкевича “Ой Морозе, Морозенку” і “Заповіт” (музика Г. Гладкого, обробка Л. Ревуцького). Друге відділення було представлене обробками українських народних пісень й авторськими творами українських композиторів: “Ой у полі коршма”, “В місяці іюні”, “Щедрик”, “Дударик” (обробка М. Леонтовича), “Сон” (музика К. Стеценка на слова П. Грабовського), “Човник хитається” (музика Р. Купчинського, обробка Н. Нижанківського), “Ой там при долині” (музика Р. Купчинського, обробка В. Барвінського), “Чуєш, брате мій” (музика Л. Лепкого, слова Б. Лепкого, обробка К. Стеценка), “Засяло сонце золоте” (музика І. Недільського, слова С. Пилипенка), “Ой у лузі червона калина” (мелодія народна, слова С. Чарнецького та Г. Труха). Завершився творчий звіт хорової капели “Галичина” виконанням духовного гімну “Боже великий єдиний” (музика М. Лисенка, слова О. Кониського) [7]. Перший творчий звіт колективу отримав широкий резонанс серед слухачів – як професійних музикантів, так і любителів хорового мистецтва.

У листопаді 1991 р. хорова капела “Галичина” побувала в м. Полтаві та селах Полтавської області з метою пропаганди українського хорового мистецтва у передреферendumний період. Там колектив репрезентував своє мистецтво в актовій залі місцевого педагогічного інституту. Слухачам були запропоновані хорові твори на слова Т. Шевченка та обробки українських народних пісень: “Заповіт” (музика Г. Гладкого, обробка Л. Ревуцького), “Думи мої” (музика народна, обробка Є. Козака), “Лічу в неволі” (музика Д. Січинського), “Садок вишневий коло хати” (музика Б. Вахнянина), “Човник хитається” (слова і музика Р. Купчинського, обробка Н. Нижанківського), “Ой у лузі червона калина” (мелодія народна, слова С. Чарнецького та Г. Труха) і фрагменти зі Святої Літургії (“Ми херувимів”, “Достойно є” Д. Бортнянського, “Нехай сповняться” А. Веделя, “Слава Єдинородний” П. Григорієва. А на завершення були виконані духовний і національний гімни “Боже великий єдиний” та “Ще не вмерла Україна”[1]. Кілька концертів було також дано в селах Полтавської області. Активна участь хорової капели “Галичина” у передреферendumній агітації стала вагомим внеском у відбудову української державності.

Хорова капела “Галичина” народилася в часи політичних подій, які передували народженню незалежності України. Цей період був підґрунтям для переосмислення репертуарної політики та нових підходів до відзначення національних свят. Відгомін святкування 1000-ліття хрещення України-Руси, під враженням якого перебували всі творчі колективи Тернопілля, став

підставою для того, щоб Ігор Левенець підготував із хоровою капелою “Галичина” Святу Літургію й представив її загалові слухачів не тільки в культових приміщеннях, а й у концертних залах. Широка слухачька аудиторія Тернопілля вперше мала змогу насолодитися духовними піснеспівами українських композиторів М. Вербицького, Д. Січинського, О. Кошиця, М. Лисенка, А. Гнатишина та інших у живому виконанні й після великого радянського атеїстичного запусіння оцінити не тільки велич церковної музики як такої, а й глибоку її інтерпретацію під умілим керівництвом Майстра хорового співу Ігоря Левенця.

Хорова капела “Галичина” під орудою Ігоря Левенця неодноразово виконувала Святу Літургію в кафедральному соборі Непорочного зачаття Пресвятої Богородиці у м. Тернополі, а також в інших греко-католицьких храмах міста й області. Кожна Свята Літургія у виконанні капели викликала значний резонанс серед слухачів високим рівнем виконання та стильовою відповідністю окремих частин Богослужби (її основу становили окремі частини з літургій українських композиторів Д. Бортнянського, А. Веделя, О. Кошиця, М. Вербицького, Й. Кишакевича, І. Григорієва, А. Гнатишина та ін. – усього 43 номери). Колектив неодноразово отримував подяки від владик Тернопільсько-Зборівської єпархії Василя Семенюка, Михайла Сабриги, а також від настоятелів церков Михайла Пастуха, Івана Говери та ін.

Богослужбові твори часто звучали у концертних програмах хорової капели “Галичина” й були адресовані не лише парафіянам, а й широкому загалу світських слухачів. Варто зазначити, що інтерпретація творів духовної музики відрізняється від світських творів розумінням їхніх стильових та стилістичних особливостей. Адже це переважно барокова музика, яка потребує виконавського самозаглиблення в канонічний текст, а разом з тим урочистості й органності звучання, дотримання церковних канонів у її репрезентації. Ігор Левенець як глибокий знавець галицьких вокально-хорових традицій виконання вміло підійшов до трактування окремих основних частин Святої Літургії. Зокрема “Херувимська” у виконанні хорової капели “Галичина” завжди звучала велично й самозаглиблено, без поспіху й надмірного агогізування. Це свого роду апофеоз усім небесним силам, які перебувають поруч небесного Отця, і Сина, і Духа Святого. Цей богослужбовий фрагмент під орудою Ігоря Левенця є у стильовому й вокально-виконавському рівні, на думку багатьох слухачів неперевершеним.

Жоден мистецький вечір, присвячений роковинам Великого Кобзаря, не обходився без участі хорової капели “Галичина”. Так, 10 березня 1991 р. цей колектив у Шевченківському концерті, який проходив в міському палаці культури “Березіль” ім. Леся Курбаса, виконав два твори на слова Поета: “Заповіт” (музика Г. Гладкого, обробка для хору Л. Ревуцького), “Садок вишневий коло хати” Б. Вахнянина та українську народну пісню в обробці С. Людкевича “Ой Морозе, Морозенку” [4, с. 2]. Участь капели в Шевченківських концертах додавала їм професійного шарму й підвищувала високий мистецький рівень цих урочистих заходів у цілому.

Хорова капела “Галичина” активно проявила себе під час референдуму 1 грудня 1991 р., проведеного з метою опитування населення щодо підтвердження Акта про державну незалежність України. Цього дня колектив перебував у Запоріжжі й мав ряд виступів перед місцевими жителями безпосередньо на людних майданах. Запоріжці сприйняли колектив надзвичайно тепло і приязно. Завдяки численним концертам у різних областях України хорова капела “Галичина” зробила вагомий внесок у розбудову національного відродження держави.

Згаданий колектив брав активну участь у концертному житті м. Тернополя та області. Зокрема, 3 жовтня 1993 р. в приміщенні обласної філармонії відбувся концерт духовної музики і поезії, в якому домінуючу роль відіграв виступ хорової капели “Галичина”.

Ігор Левенець у період відродження української держави (початок 1990-х років) часто вводив у концертні програми стрілецькі пісні. Серед них: “Коли ви вмирали” (мелодія М. Гайворонського, слова М. Кураха), “Ой там при долині” (мелодія і слова Р. Купчинського, гармонізація для хору В. Барвінського), “Човник хитається” (мелодія і слова Р. Купчинського, обробка для хору Н. Нижанківського), “Гей, видно село” (мелодія і слова Л. Лепкого, обробка для хору М. Колесси) та ін. Варто зазначити, що стрілецькі пісні в інтерпретації Ігоря Левенця мали неповторний колорит виконання, патріотичну настроєву ауру, що завжди викликало в публіки бажання слухати ці твори по кілька разів.

3 липня 1994 р. в приміщенні Тернопільського обласного музично-драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка відбувся вечір хорової музики і поезії “Ліричне інтермеццо”. Поетичну частину вечора репрезентував актор театру, заслужений артист України В’ячеслав Хім’як. У його виконанні прозвучали поезії “Моя молитва”, “Ходіте в сад”, “За літом літо” М. Вінграновського, “Надія”, “Господи помилуй”, “Величання”, “Хміль”, “Тернина”, “Амінь” Богдана-Ігоря Антонича, “Стоїть у ружах золота колиска”, “О не взискуй гірко меду слави”, “Вечірнє сонце, дякую за день”, “Напитись голосу твого” Ліни Костенко. Цікавою виявилася програма з хорових творів, які виконала капела “Галичина” На суд слухачів були представлені наступні твори: “Отче наш” А. Веделя, “Ми херувимів” Д. Бортнянського, “Алилуя” В. Серсавія, “Ave verum” та “Ніч” Ш. Гуно, “Куріє” з меси G-Dur), “Кам’яний гість” М. Колесси, “Сонце заходить” С. Людкевича, “Туман хвилями лягає” М. Лисенка, “Човник хитається” Р. Купчинського, “Ніч” Ш. Гуно, “Поема” З. Фібіха, “Ти прекрасна, о наша Вітчизно!” Д. Верді. Концертна програма захопила слухачів гармонійним поєднанням поетичного слова і музики.

Хорова капела “Галичина” брала участь у концерті, присвяченому третій річниці незалежності України, що відбувся 23 серпня 1994 р. в міському палаці культури “Березіль” ім. Леся Курбаса. До концертної програми увійшли твори: “Боже великий єдиний” М. Лисенка, “Слава Єдинородний” П. Григоріва і “Засяло сонце золоте” І. Недільського [5, с. 3]. Цей виступ був останнім з хоровою капелою “Галичина” в творчій біографії Ігоря Левенця. У зв’язку з його хворобою колектив у 1996 р. припинив свою діяльність.

Окрім концертної діяльності, хорова капела “Галичина” під керівництвом Ігоря Левенця брала участь у міжнародних та всеукраїнських конкурсах і фестивалях хорової музики, де здобувала призові місця й отримувала почесні нагороди. Пам’ятним для учасників колективу та його керівника стала Всеукраїнська хорова асамблея, що відбулася 1992 р. у столичному палаці культури “Україна”. На цьому форумі хорова капела “Галичина” репрезентувала концертну програму як кращий аматорський колектив України. Для учасників ансамблеї (а ними були провідні диригенти-хормейстери аматорських і професійних хорових колективів), був представлений майстер-клас, до якого входили розпівування хору і три твори у концертному виконанні. Останню складову репрезентували “Херувимська” Д. Бортнянського та дві українські народні пісні: “Ой, Морозе, Морозенку” (обробка С. Людкевича) та “Човник хитається” (обробка Н. Нижанківського). На майстер-класі була присутня значна кількість учасників – керівників як аматорських, так і професійних колективів. У обговоренні взяли участь провідні диригенти України – А. Авдієвський, П. Муравський, Є. Савчук, А. Кушніренко, Б. Антків, О. Цигилик та ін. Кожен із них звернув увагу на самотність і неповторність хорової палітри звучання цього колективу.

12–17 вересня 1994 р. в Одесі відбувся Перший Міжнародний фестиваль хорової музики “Південна Пальміра”, в якому взяли участь десять хорових колективів з різних міст України і з-за кордону – Кіровоградський муніципальний камерний хор (керівник Ю. Любович), Єкатеринбурзький хор духовної музики (керівник Л. Попов), Хорова капела Богуславського педагогічного училища (керівник О. Юзефович), Оулуський камерний хор (Фінляндія, керівник Е. Накеля) та ін. Серед них – і хорова капела “Галичина” з м. Тернополя, яка отримала Диплом лауреата III ступеня й високу оцінку членів журі, а також схвальні відгуки багатьох шанувальників хорового мистецтва. У виступі на фестивалі прозвучали наступні твори: “Слава Єдинородний” П. Григоріва, “Достойно є” та “Ми херувимів” Д. Бортнянського, “Човник хитається” Р. Купчинського, обробка Н. Нижанківського, “Для всіх ти мертва і смішна” Я. Степового, “Кам’яний сон” М. Колесси та ін. [3, с. 3]. Концертну програму на ньому представляла диригент Марія Іздепська-Новицька.

Хорова капела “Галичина” також є лауреатом другої премії Міжнародного конкурсу хорового мистецтва, що відбувся у 1996 році в м. Луцьку. Там колектив представляв конкурсну програму, і його як кращий відзначив голова журі Віталій Лисенко.

Концертмейстером хорової капели “Галичина” була талановита піаністка, викладач Тернопільського музичного училища імені Соломії Крушельницької Надія Володимирівна Фрайт.

Як ми вже зазначили, у 1996 році Ігор Левенець після важкої хвороби припинив керувати хоровою капелою “Галичина”. Він зосередився на роботі з хором Тернопільського державного музичного училища імені Соломії Крушельницької та педагогічній діяльності.

Отже, самодіяльна народна хорова капела “Галичина” під орудою Ігоря Левенця зробила як творчий колектив вагомий внесок у відродження і творення українських національних хорових традицій. Її активна участь у концертному житті м. Тернополя, Тернопільської області та в республіканських мистецьких заходах є неоціненною та прикладом для наслідування. Зразково-показовою в її діяльності була пропаганда національної духовної музики та музичної Шевченкіани. Усе це дає підстави зарахувати хорову капелу “Галичина” до провідних високомистецьких колективів України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Концертні виступи хорової капели “Галичина” в м. Полтаві та в селах Полтавської області у 1991 р. // Власний архів Гук Руслани Мар’янівни (архів неупорядкований).
2. Осяяні талантом Соломії. До 55-річчя з часу заснування Тернопільського музичного училища ім. Соломії Крушельницької / [Керівник проекту, відповідальний за випуск М. Рудзінський]. – Тернопіль, 2013. – 32 с.
3. Первый Международный фестиваль хоровой музыки “Южная Пальмира”. 12–17 сентября 1994 г. / [буклет фестивалю]. – Одесса, 1994. – С. 3.
4. Програма благодійного концерту майстрів мистецтв і художніх колективів Тернопільщини “Безсмертне слово Кобзаря”. – Тернопіль : Друк. вид-ва “Збруч”, 1991. – 4 с.
5. Програма концерту, присвяченого третій річниці незалежності України. – Тернопіль : ОПВПК “Збруч”, 1994. – 4 с.
6. Програма першого концерту капели “Галичина” 22 травня 1990 р. // Власний архів Гук Руслани Мар’янівни (архів неупорядкований). – С. 2–3.
7. Програма творчого звіту хорової капели “Галичина” міського палацу культури “Березіль” ім. Леся Курбаса // Власний архів Гук Руслани Мар’янівни (архів неупорядкований).
8. Савак Б. Викладачі Тернопільського музичного училища ім. Соломії Крушельницької: Біографічний довідник / Богдан Савак. – Тернопіль : Терно-граф, 2008. – 160 с; іл.
9. Смоляк О. “Ігор Левенець: диригентська діяльність – це сенс мого життя” / Олег Смоляк // Свобода. – 2012. – № 56 (2682). – 13 липня. – 8 с.
10. Смоляк О. Левенець Ігор Прокопович / Олег Смоляк // Тернопільський Енциклопедичний Словник / [Передмова Г. Яворського]. – Тернопіль : ВАТ ТВПК “Збруч”, 2004. – Т. 1: А–Й. – С. 527.
11. Смоляк О. Левенець Ігор Прокопович / Олег Смоляк // Українська музична енциклопедія / [Головний редактор Г. А. Скрипник]. – Київ : Вид-во НАН України, 2011. – Том 3 (Л–М). – С. 49.
12. Смоляк О. Маестро / Олег Смоляк // Соломія. – 1998. – № 5. – Квітень. – 4 с.
13. Смоляк О. Продовжувач галицьких хорових традицій (Ігорю Левенцю – 70) / Олег Смоляк // Соломія. – 2012. – № 2 (52). – Червень. – 4 с.
14. Шостакович Йосип. Відродження Держави. Тернопільщина у Всеукраїнському референдумі 1 грудня 1991 року (Документи і спогади учасників). – Тернопіль : Джура, 2001. – 448 с.

REFERENCES

1. Concert performances of the choir “Galychyna” in the city Poltava and villages in Poltava region in 1991, Own archives of Huk Ruslana (archive unordered). (in Ukrainian).
2. Rudzinskyi, M. (2013), *Osiaini talantom Solomii. Do 55-richchia z chasu zasnuvannia Ternopilskoho muzychnoho uchylshcha im. Solomii Krushelnytskoi* [Insights talent of Solomia. By the 55th anniversary of the founding of Ternopil S. Krushelnytska Music School], Ternopil. (in Ukrainian).
3. The first International Festival of Choral Music “South Palmira” (12–17 September 1994), booklet festival, Odessa, p. 3. (in Russian).

4. Program benefit concert of artists and artistic groups of Ternopil region “Immortal words of Kobzar” (1991), Ternopil, Zbruch, 4 p. (in Ukrainian).
5. The concert program dedicated to the third anniversary of Ukraine’s independence (1994), Ternopil, Zbruch, 4 p. (in Ukrainian).
6. The program of the first concert of the choir “Galychyna” (May 22, 1990), Own archives of Huk Ruslana (archive unordered), pp. 2–3. (in Ukrainian).
7. The program is a creative report of the Choir “Galychyna” city palace of culture “Berezil” named after Les Kurbas, Own archives of Huk Ruslana (archive unordered). (in Ukrainian).
8. Savak, B. (2008), *Vykkladachi Ternopilskoho muzychnoho uchylyshcha im. Solomii Krushelnytskoi: Biorhafichnyi dovidnyk* [Teachers of Ternopil S. Krushelnytska Music School: biographical Directory], Ternopil, Terno-graf. (in Ukrainian).
9. Smoliak, O. (2012), “Ihor Levenets: dyryhentska diialnist – tse sens moho zhyttia” [“Igor Levenets: conductor’s activity – is the meaning of my life”] *Svoboda* [Freedom], no. 56 (2682), July 13. (in Ukrainian).
10. Smoliak, O. (2004), Levenets Igor Prokopovich, *Ternopilskyi Entsyklopedychnyi Slovnyk* [Ternopil Encyclopedic Dictionary], Foreword G. Yavorskyi, Ternopil, Zbruch, Vol. 1, p. 527. (in Ukrainian).
11. Smoliak, O. (2011), Levenets Igor Prokopovich, *Ukrainska muzychna entsyklopediia* [Ukrainian music encyclopedia], Chief Editor G. Skrypnyk, Kyiv, Publisher of National Academy of Sciences of Ukraine, Vol. 3, p. 49. (in Ukrainian).
12. Smoliak, O. (1998), *Maestro* [Maestro], *Solomia* [Solomia], no. 5, April. (in Ukrainian).
13. Smoliak, O. (2012), *Prodovzhuvach halyskykh khorovykh tradytsii (Ihoriu Levensiu – 70)* [Successor choral traditions of Galychyna (Igor Levenets – 70)], *Solomia* [Solomia], no. 2 (52), June. (in Ukrainian).
14. Shostak, Yosyp (2001), *Vidrodzhennia Derzhavy. Ternopilshchyna u Vseukrainskomu referendumi 1 hrudnia 1991 roku (Dokumenty i spohady uchastnykiv)* [Renaissance of the State. Ternopil region in the national referendum on December 1 1991 (documents and memoirs of participants)], Ternopil, Dzhura. (in Ukrainian).

УДК 78.071.1

Ольга Коменда

УНІВЕРСАЛЬНА ОСОБИСТІТЬ ЯК ФЕНОМЕН МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ: ДОБА РЕНЕСАНСУ

У статті розглянуто феномен універсальної творчої особистості в контексті музичної культури епохи Ренесансу. Висвітлено основні постаті італійської, французької, нідерландської, іспанської музичної культури XIV–XVI століть з позицій взаємодії різних способів їхньої творчої реалізації. Здійснено спробу виявити вплив основних видів діяльності музикантів – композиції, виконавства, музикознавства – на формування цілісної творчої індивідуальності.

Ключові слова: універсальна творча особистість, композиція, виконавство, музикознавство, музична культура доби Ренесансу.

Ольга Коменда

УНІВЕРСАЛЬНАЯ ЛИЧНОСТЬ КАК ФЕНОМЕН МУЗЫКАЛЬНОЙ КУЛЬТУРЫ: ЭПОХА РЕНЕССАНСА

В статье рассмотрен феномен универсальной личности в контексте музыкальной культуры эпохи Ренессанса. Освещены основные фигуры итальянской, французской,